

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»
Кафедра психіатрії, медичної та спеціальної психології

Савенкова І.І.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА
ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

«РЕАБІЛІТАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ»

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої
освіти спеціальності 053 Психологія
спеціалізації «Клінічна та реабілітаційна психологія»

Одеса – 2022

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради

*Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»*

(Протокол № 2 від 28 вересня 2022 р.)

Автор:

Савенкова І.І., завідувач кафедри психіатрії, медичної та спеціальної психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського», доктор психологічних наук, професор

Рецензенти:

Омелянович В.М., доктор психологічних наук, професор кафедри медичної психології Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л.Шупика.

Вдовиченко О.В., доктор психологічних наук, професор, в.о.декана соціально-гуманітарного факультету ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д.Ушинського».

Методичні рекомендації містять систематизоване викладання навчальної дисципліни, завдання до практичних занять та виконання самостійної роботи здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія; висвітлюють загальні й окремі питання патопсихології відповідно до нових стандартів навчальної програми.

Подано анотацію дисципліни, вимоги до знань і вмінь здобувачів, набутих у процесі вивчення дисципліни, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, рекомендовану літературу, індивідуальні навчально-дослідні завдання.

ЗМІСТ

Навчально-тематичний план дисципліни.....	3
Вступ.....	4
Анотація навчальної дисципліни.....	5
Опис навчальної дисципліни.....	8
Плани практичних занять та завдання до самостійної роботи	9
Технологічна карта дисципліни.....	13
Самостійна робота.....	15
Індивідуальні навчально-дослідні завдання.....	16
Критерії оцінювання.....	17
Засоби діагностування результатів навчання.....	21
Питання до екзамену	21
Тести для самоперевірки.....	23
Рекомендована література.....	29

Навчально-тематичний план дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	пр лаб	інд.	с.р.		л	п	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1.	Загальні підходи в реабілітаційній психології									
Тема 1. Загальні поняття реабілітаційної психології та особливості реабілітаційних програм.	11	2	2	1	6	15	1	1	1	12
Тема 2. Методи та особливості реабілітації різних категорій осіб.	19	4	4	1	10	15	1	1	1	12
Разом за змістовим модулем 1	30	6	6	2	16	30	2	2	2	24
Змістовий модуль 2.	Реабілітаційна психологія в умовах екстремальних ситуацій.									
Тема 3. Психотравмівні і кризові ситуації.	16	2	2	2	10	16	2	2	2	10
Тема 4. Діагностичний інструментарій реабілітаційному процесі.	14	2	2	2	8	14	2	2	2	8
Разом за змістовим модулем 2	30	4	4	4	18	30	4	4	4	18
Змістовий модуль 3.	Світовий досвід психологічної допомоги населенню, що постраждало внаслідок психотравмівних ситуацій.									

Тема 5. Психологічна допомога постраждалим внаслідок екстремальних ситуацій.	11	2	2	1	6	15	1	1	1	12
Тема 6. Форми допомоги у випадку бойової психічної травми.	19	4	4	1	10	15	1	1	1	12
Разом за змістовим модулем 3	30	6	6	2	16	30	2	2	2	24
Змістовий модуль 4.	Реабілітація осіб із особливими потребами та обмеженими можливостями.									
Тема 7. Соціально-психологічна реабілітація осіб із особливими потребами.	16	2	2	1	11	16	1	1	1	13
Тема 8. Реабілітація осіб із психічними розладами.	14	2	2	1	9	14	1	1	1	11
Разом за змістовим модулем 4	30	4	4	2	20	30	2	2	2	24
Усього годин	120	20	20	10	70	120	10	10	10	90

Вступ

Методичні рекомендації призначені для студентів спеціальності 053 «Психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти, які навчаються за ОПП «Клінічна та реабілітаційна психологія», у якості допомоги при підготовці до практичних занять та виконання самостійної роботи з дисципліни «Реабілітаційна психологія».

Методичні рекомендації розроблені на підставі Закону України «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського», Положення про порядок подання навчально-методичних видань у державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д.Ушинського».

Методичні рекомендації містять рекомендації до виконання практичних занять та самостійної роботи здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія; навчально-методичний план дисципліни, анотацію навчальної дисципліни; план практичних занять та завдання до самостійної роботи; технологічну карту дисципліни; індивідуальне навчально-дослідне завдання; критерії оцінювання за різними видами роботи, критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю; засоби діагностування результатів навчання; питання до екзамену; тестові завдання для перевірки знань; рекомендовану літературу.

Сподіваємося, що методичні рекомендації допоможуть студентам успішно підготуватися до практичних занять та засвоїти матеріал для самостійного опрацювання.

Анотація навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Реабілітаційна психологія»:

підготовка студентів до поглибленого знання та розуміння психологічних складових перебігу відновлення, компенсації, реадaptaції чи адаптації до нових умов людини, що реабілітується, застосування цих знань на практиці; усвідомлення розуміння місця та ролі реабілітаційної психології в системі наукового знання та в системі надання психологічної допомоги; формування цілісного уявлення про процес психологічної реабілітації, його етапи, напрями та форми; набуття навичок надання психологічної реабілітаційної допомоги.

Передумови для вивчення дисципліни: для вивчення навчальної дисципліни «Реабілітаційна психологія» здобувачі мають опанувати знання з таких навчальних дисциплін, як «Клінічна психологія», «Патопсихологія та основи психіатрії», «Нейропсихологія».

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН 9. Вирішувати етичні дилеми, спираючись на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН12. Здійснювати моніторинг виконання індивідуальної програми реабілітації осіб з особливими потребами (програми психологічного супроводу особи). Здійснювати аналіз результатів виконання індивідуальної програми реабілітації осіб з особливими потребами (програми психологічного супроводу особи).

ПРН13. Складати соціально-психологічний висновок за результатами проведення аналізу з метою визначення характеру міжособистісних стосунків в родині та за запитом.

ПРН14. Визначати ефективність виконання індивідуальної програми реабілітації осіб з особливими потребами (програми психологічного супроводу особи з особливими потребами), проведення реабілітаційних заходів.

Очікувані результати вивчення дисципліни: У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **знати:** предмет реабілітаційної психології; базові чинники в психологічній реабілітації; напрями психологічної реабілітації; стадії відновлення та їх комплексну

характеристику; методи психологічної реабілітації; особливості складання реабілітаційних програм; особливості психологічної реабілітації осіб з різними видами травматизації;

вміти: формулювати завдання реабілітаційного процесу; визначати потребу у використанні методів психологічної реабілітації; розробляти реабілітаційну програму; володіти методами психологічної реабілітації.

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, здатністю надання професійної допомоги особистості, яка опинилась у складних життєвих ситуаціях.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 09. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні компетентності:

СК 04. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК 05. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК11. Здатність здійснювати процес моніторингу виконання індивідуальної програми реабілітації осіб з особливими потребами (програми психологічного супроводу особи). Здатність аналізувати результати виконання індивідуальної програми реабілітації осіб з особливими потребами (програми психологічного супроводу особи).

СК 12. Здатність скласти психологічний висновок за результатами оцінки виконання індивідуальної програми реабілітації осіб з особливими потребами (програми психологічного супроводу особи).

СК 13. Здатність визначати ефективність виконання індивідуальної програми реабілітації осіб з особливими потребами (програми психологічного супроводу особи).

Міждисциплінарні зв'язки: «Психосоматика», «Функції та специфіка роботи психолога у клініці», «Психодіагностика психічних розладів та їх реабілітація», «Психологічний супровід осіб із особливими потребами»

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, ОПП, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Статус дисципліни: Обов'язкова	
Змістових модулів – 4	ОПП «Клінічна та реабілітаційна психологія» Спеціальність 053 Психологія	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – розробка плану дослідження (за вибором)		2-й	2-й
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
		20 год.	10 год
		Практичні, семінарські	
		20 год.	10 год
		Самостійна робота	
		70 год.	90 год
		Індивідуальні завдання:	
		10 год.	10 год
		Вид контролю:	
		екзамен	екзамен
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 0,7 самостійної роботи студента – 2,5	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)		

Плани практичних занять та завдання до самостійної роботи

№ теми	Назва теми	Кількість годин	
1	<i>Семінар</i> «Загальні поняття реабілітаційної психології та особливості реабілітаційних програм»	2	1
2	<i>Круглий стіл</i> «Методи та особливості реабілітації різних категорій осіб»	4	1
3	<i>Семінар</i> «Психотравмівні і кризові ситуації»	2	2
4	<i>Семінар</i> «Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі»	2	2
5	<i>Семінар</i> «Психологічна допомога постраждалим внаслідок екстремальних ситуацій»	4	1
6	<i>Семінар</i> «Форми допомоги у випадку бойової психічної травми»	2	1
7	<i>Семінар</i> «Соціально-психологічна реабілітація осіб із особливими потребами»	2	1
8	<i>Семінар</i> «Реабілітація осіб із психічними розладами»	2	1
	Разом	20	10

Практичні заняття

Змістовий модуль 1. Загальні підходи в реабілітаційній психології

Практичне заняття 1

Семінар. «Загальні поняття реабілітаційної психології та особливості реабілітаційних програм»

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

Обов'язкове практичне завдання:

Робота в малих групах.

1. Дати характеристику особливостям порушення психічних процесів при органічних, включаючи симптоматичні, психічних розладах.
2. Скласти таблицю щодо прояву різних форм деменцій, виокремити психодіагностичні критерії та розробити відповідні реабілітаційні заходи.

Результати доповіді на практичному занятті.

Рекомендова література:

[1], [3], [5], [7], [9], [10], [12].

Практичне заняття 2

Круглий стіл «Шизофренія, шизотипові і маячні розлади»

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Шизофренія параноїдна, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
2. Шизофренія гебефренна, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
3. Шизофренія кататонічна, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
4. Шизофренія недиференційована, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
5. Постшизофренічна депресія, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
6. Шизофренія резидуальна, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
7. Шизофренія проста, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
8. Шизотиповий розлад, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
9. Хронічні маячні розлади, психологічні діагностичні критерії,

реабілітаційні заходи.

10. Гострі та транзиторні психотичні розлади, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.

11. Індукований маячний розлад, психотичні розлади, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.

12. Шизоафективні розлади, психотичні розлади, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.

Обов'язкове практичне завдання:

Робота в малих групах.

1. Скласти таблицю психодіагностичних критеріїв виокремлення різних форм шизофреній, розробити відповідні реабілітаційні заходи, запропонувати техніки психотерапевтичного впливу.

2. Порівняти основні прояви шизотипових та маячних розладів.

3. Скласти таблицю складових реабілітаційних заходів.

Результати доповіді на практичному занятті.

Рекомендова література:

[1], [3], [5], [7], [9], [10], [12].

Змістовий модуль 2. Афективні та невротичні розлади.

Практичне заняття 3

Семінар. Афективні розлади настрою.

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Маніакальний епізод, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.

2. Біполярний афективний розлад, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.

3. Депресивний епізод, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
4. Рекурентний депресивний розлад, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
5. Хронічні (афективні) розлади настрою, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.

Обов'язкове практичне завдання:

Робота в малих групах.

Питання для дискусії (робота в малих групах):

1. Дати характеристику формам перебігу афективних розладів настрою.
2. Порівняти основні психологічні структурні компоненти прояву різних форм афективних розладів настрою. Стисло обґрунтуйте свою відповідь.
3. Розробити структурно-логічну схему розвитку афективних розладів настрою у дітей.
4. Розробити порівняльну таблицю проявів маніакального епізоду, біполярного афективного розладу, депресивного епізоду, рекурентного депресивного розладу та хронічних афективних розладів.

Результати доповіді на практичному занятті.

Рекомендова література:

[1], [3], [5], [7], [9], [10], [12].

Практичне заняття 4

Семінар. Невротичні, пов'язані зі стресом, соматоформні розлади.

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Тривожно-фобічні розлади, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.

2. Інші тривожні розлади, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
4. Обсесивно-компульсивний розлад, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
5. Реакція на важкий стрес і порушення адаптації, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
6. Дисоціативні (конверсійні) розлади, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
7. Соматоформні розлади, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
8. Інші невротичні розлади, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.

Обов'язкове практичне завдання:

Робота в малих групах.

Питання для дискусії (робота в малих групах):

1. Дати характеристику психологічних відмінностей між проявом різних форм невротичних розладів (зробити таблицю)
2. Проаналізувати психологічні особливості перебігу невротичних розладів, розробити психологічний інструментарій та реабілітаційні заходи.

Результати доповісти на практичному занятті.

Рекомендова література:

[1], [3], [5], [7], [9], [10], [12].

Змістовий модуль 3. Поведінкові синдроми та розлади зрілої особистості.

Практичне заняття 5

Семінар. Поведінкові синдроми, які пов'язані з фізіологічними порушеннями та фізичними факторами.

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Розлади прийому їжі, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
2. Розлади сну неорганічної природи, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
3. Відсутність або втрата статевого потягу, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
4. Психічні і поведінкові розлади, пов'язані з післяпологовим періодом, що не класифікуються в інших розділах, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
5. Зловживання речовинами, що не спричиняють залежність, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.

Обов'язкове практичне завдання:**Робота в малих групах.*****Питання для дискусії (робота в малих групах):***

1. Розробити порівняльну таблицю прояву різних форм поведінкових синдромів.
2. Розробити критерії психодіагностики поведінкових синдромів, які пов'язані з фізіологічними порушеннями та фізичними факторами (скласти порівняльну таблицю).

Результати доповісти на практичному занятті.**Рекомендова література:**

[1], [3], [5], [7], [9], [10], [12].

Практичне заняття 6***Семінар. Розлади зрілої особистості та поведінки у дорослих.******Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:***

1. Специфічні розлади особистості, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
2. Розлади статевої ідентифікації, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
3. Розлади сексуальної переваги, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.
4. Психологічні і поведінкові розлади, пов'язані з сексуальним розвитком і орієнтацією, психологічні діагностичні критерії, реабілітаційні заходи.

Обов'язкове практичне завдання:

Робота в малих групах.

Питання для дискусії (робота в малих групах):

Підготовка психодіагностичного інструментарію та реабілітаційних заходів:

1. Розробити алгоритм психодіагностичного дослідження осіб із розладами особистості.
2. Розробити психодіагностичні критерії прояву розладів зрілої особистості та поведінки у дорослих.
3. Розробити напрямки та програму реабілітаційних заходів щодо розладів зрілої особистості.
4. Розробити напрямки та програму реабілітаційних заходів осіб із розладами поведінки.

Результати доповісти на практичному занятті.

Рекомендова література:

[1], [3], [5], [7], [9], [10], [12].

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Форма організації на занятті	Обов'язкове практичне завдання	Термін виконання
Семінар «Загальні поняття реабілітаційної психології та особливості реабілітаційних програм»	Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком: 1.Предмет, задачі та методи дисципліни “Реабілітаційна психологія”; 2.Історичний нарис розвитку реабілітаційної психології. 3.Основні поняття. 4.Загальні принципи реабілітаційної психології. 5.Методологічні принципи реабілітаційної психології. 6.Методи психологічного дослідження реабілітаційної психології.	Робота в малих групах. 1.Дати характеристику Визначити предмет і мету курсу «Реабілітаційна психологія». 2. Що таке психологічна допомога? 3. Які види психологічної допомоги Ви знаєте? 4. Поясніть поняття «обмеження життєдіяльності». 5. Поясніть поняття «усунення обмежень». 6. Поясніть поняття «психологічна підтримка». 7. Поясніть поняття «психологічна адаптація». 8. Розкрити мету, основні завдання та функції реабілітації. 9. Пояснити різницю між абілітацією та реабілітацією. 10. На що спрямований психологічний компонент реабілітації? 11. Назвіть види реабілітації та охарактеризуйте їх. 12. Розкрийте історичні аспекти становлення реабілітації. 2.Скласти таблицю щодо видів реабілітаційної роботи. Результати доповісти на практичному занятті.	На практич. занятті
Круглий стіл «Методи та особливості реабілітації різних категорій осіб».	Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком: 1.Використання методів психологічної допомоги при реабілітації. 2. Особливості самопомоги при	Робота в малих групах. 1.Скласти таблицю структурних компонентів методів дослідження в реабілітаційній діяльності. 2.Порівняти основні наукові підходи щодо вивчення особливостей психотерапії як методу психологічної реабілітації. 3. Скласти таблицю	До наступ. практич. заняття

	<p>реабілітації.</p> <p>3. Назвіть методи психологічної реабілітації.</p> <p>4. Особливості психотерапії як методу психологічної реабілітації.</p> <p>5. Особливості психологічного консультування як методу психологічної реабілітації.</p> <p>6. Особливості психологічної корекції як методу психологічної реабілітації.</p> <p>7. Характеристика й особливості використання дебрифінгу як методу психологічної реабілітації.</p> <p>8. Особливості саморегуляції у психологічній реабілітації.</p> <p>9. Характеристика методів психічної саморегуляції.</p> <p>10. Особливості самопомоги при реабілітації.</p> <p>11. Особливості використання методів арттерапії у реабілітації.</p> <p>12. Характеристика самонавіювання як методу реабілітації.</p> <p>13. Проблема довіри у реабілітації.</p>	складових психологічної корекції.	
<p><i>Семінар</i> «Психотравмівні і кризові ситуації»</p>	<p><i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i></p> <p>1. Типи психотравмівних ситуацій.</p> <p>2. Кризи життєвих</p>	<p>Питання для дискусії робота в малих групах:</p> <p>1. Дати характеристику формам перебігу психотравмівних ситуацій.</p> <p>2. Порівняти основні психологічні структурні компоненти прояву кризи життєвих втрат. Стисло</p>	На прак. занятті

	<p>втрат. 3.Травми пережитого насильства. 4.Травмівна подія. 5.Психотравма, типи, особливості. 6.Типи життєвих ситуацій. 7.Криза життєвих втрат. 8.Типові симптоми переживання втрати. 9.Можливі патологічні вияви. 10.Криза втрати людини. 11.Криза здоров'я внаслідок поранення. 12.Фантомний біль, причини. 13.Криза втрати здоров'я. 14. Криза втрати волі та свободи пересування. 15.Криза втрати матеріальних і соціальних благ. 16.Стратегії виживання в екстремальних умовах. 17.Травми пережитого насильства.</p>	<p>обґрунтуйте свою відповідь. 3. Розробити структурно-логічну схему розвитку симптомів переживання втрати. 4.Розробити порівняльну таблицю психологічної характеристики прояву різних форм кризових ситуацій.</p>	
<p><i>Семінар</i> «Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі»</p>	<p><i>Участь у колективному обговоренні динамічним зворотнім зв'язком:</i> 1.Базові принципи психодіагностики постраждалих осіб. 2.Принцип безпеки. 3.Принцип зацікавленості. 4.Принцип мінімізації травми. 5.Принцип відповідальності. 6.Принцип</p>	<p>Питання для дискусії (робота в малих групах) 1. Дати характеристику психологічних відмінностей між проявом різних форм базових принципів психодіагностики постраждалих осіб. 2.Проаналізувати психологічні особливості посткризової психологічної діагностики дітей.</p>	<p>До наступ. практ. заняття</p>

	<p>конфіденційності. 7.Принцип професіоналізму і професійної відповідальності. 8.Принцип достатнього мінімуму. 9.Принцип чіткого розуміння меж професійної компетентності. 10.Психодіагностика осіб, що пережили травмівну подію. 11.Особливості посткризової психологічної діагностики дітей. 12.Характеристика основних психодіагностичних методик.</p>		
<p><i>Семінар</i> «Психологічна допомога постраждалим внаслідок екстремальних ситуацій»</p>	<p><i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i> 1.Організація допомоги біженцям. 2.Організація психологічної допомоги військовослужбовцям та членам їхніх сімей: досвід США. 3.Організація психологічної допомоги в Грузії. 4.Організація психологічної допомоги в Ізраїлі. 5.Профілактика стресових розладів у військового персоналу міжнародних миротворчих місій (із досвіду країн Балтії, Канади, Румунії, Болгарії). 6.Запобігання та</p>	<p>Питання для дискусії (робота в малих групах): 1.Розробити порівняльну таблицю прояву різних форм психологічної допомоги постраждалим внаслідок екстремальних ситуацій. 2. Розробити критерії психодіагностики стресових розладів у військового персоналу (скласти порівняльну таблицю).</p>	<p>До наступ. практ. заняття</p>

	контроль бойового стресу.		
Семінар «Форми допомоги у випадку бойової психічної травми»	<p><i>Психодіагностика порушень пізнавальних психічних процесів та розробка відповідних реабілітаційних заходів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна підготовка військового персоналу. 2. Модель психологічної підготовки румунських військовослужбовців (на прикладі підготовки до участі збройних сил Румунії в операціях сил НАТО в Іраку). 3. Методи релаксації. 4. Когнітивна реструктуризація. 5. Оптимізація міжособистісних стосунків. <p>Розв'язання проблем.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Модель психологічної підготовки болгарських військовослужбовців. 7. Психологічне забезпечення у збройних силах Канади та країн Балтії. 8. Американський досвід психологічної допомоги військовослужбовцям і ветеранам війни. 9. Діагностування та лікування ПТСР. 10. Допомога військовослужбовцям у разі розладів супутніх ПТСР. 	<p>Підготовка психодіагностичного інструментарію та реабілітаційних заходів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити алгоритм психологічної допомоги у випадку бойової психічної травми. 2. Провести психодіагностику, обробку та інтерпретацію отриманих результатів дослідження. 3. Розробити напрямки та програму реабілітаційних заходів осіб із ПТСР. 4. Розробити напрямки та програму реабілітаційних заходів осіб із ПТСР за американським досвідом психологічної допомоги. 	До наступ. практ. заняття

	11.Психологічна допомога родинам військовослужбовців і ветеранів війни.		
<i>Семінар</i> «Соціально-психологічна реабілітація осіб із особливими потребами»	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i> 1.Особливості соціально-психологічної реабілітації дітей із особливими потребами. 2.Реабілітація осіб із розладами аутистичного спектру. 3.Специфіка реабілітації дітей з нейропсихологічними порушеннями, викликаними вогнищевими ураженнями ЦНС. 4.Реабілітація дітей із особливими освітніми потребами. 5.Реабілітація осіб із вадами розвитку зору, слуху, опорно-рухового апарату. 6.Реабілітація осіб після перенесених соматичних захворювань, особливості, специфіка.	Питання для дискусії (робота в малих групах): 1.Розробити порівняльну таблицю соціально-психологічної реабілітації осіб із різними проявами особливих потреб. 2. Розробити критерії психодіагностики осіб із особливими потребами (скласти порівняльну таблицю).	До наступ. практич. заняття
<i>Семінар</i> «Реабілітація осіб із психічними розладами»	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i> 1.Реабілітація осіб із органічними, включаючи симптоматичні, психічними	Питання для дискусії (робота в малих групах): 1.Розробити порівняльну таблицю різних напрямків психологічної реабілітації в залежності від порушення психічних процесів при психічних захворюваннях. 2. Розробити критерії психодіагностики органічних, шизотипових та	До наступ. практич. заняття

	<p>розладами.</p> <p>2.Реабілітація осіб із шизофренією, шизотиповими та маячними розладами.</p> <p>3.Реабілітація осіб із афективними розладами настрою.</p> <p>4.Реабілітація осіб із поведінковими синдромами, які пов'язані з фізіологічними порушеннями та фізичними факторами.</p> <p>5.Реабілітація осіб із розладами зрілої особистості та поведінки у дорослих.</p>	<p>маячних розладів (скласти порівняльну таблицю).</p>	
--	--	--	--

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна	Кількість годин заочна	Форми контролю
1	«Загальні поняття реабілітаційної психології та особливості реабілітаційних програм»	6	12	групов а співбе сіда усне опитув ання, переві рка практи чних завдан ь, екзаме н
2	«Методи та особливості реабілітації різних категорій осіб»	10	12	
3	«Психотравмівні і кризові ситуації»	10	10	
4	«Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі»	8	8	
5	«Психологічна допомога постраждалим внаслідок екстремальних ситуацій»	6	12	
6	«Форми допомоги у випадку бойової психічної травми»	10	12	
7	«Соціально-психологічна реабілітація осіб із особливими потребами»	11	13	
8	«Реабілітація осіб із психічними розладами»	9	11	
Разом		70	90	

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (план дослідження)

№ з/п	Тематика	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	«Загальні поняття реабілітаційної психології та особливості реабілітаційних програм»	1	1
2	«Методи та особливості реабілітації різних категорій осіб»	1	1
3	«Психотравмівні і кризові ситуації»	2	2
4	«Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі»	2	2
5	«Психологічна допомога постраждалим внаслідок екстремальних ситуацій»	1	1
6	«Форми допомоги у випадку бойової психічної травми»	1	1
7	«Соціально-психологічна реабілітація осіб із особливими потребами»	1	1
8	«Реабілітація осіб із психічними розладами»	1	1
	Разом	10	10

ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИКОНАННІ ІНДЗ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, НЕ ДОПУСКАТИ АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (відповідно до ст. 69 Закону України «Про вищу освіту»).

Види академічного плагіату:

– копіювання;

- перефразування;
- компіляція;
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (тез, аналітичних звітів, письмових робіт, есеїв тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	бали	Критерії
Практичні заняття	0 балів	Здобувач не бере участі в практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.
	1 бал	Здобувач виконує більшість завдань практичних занять і самостійної роботи; в цілому відповідає на поставлені запитання, але не в змозі переконливо аргументувати свої відповіді, помиляється у використанні понятійного апарату.
	2 бали	Знання здобувача є достатньо повними, студент самостійно застосовує відповідний навчальний матеріал, виконуючи практичні завдання; аналізує, робить висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але припускається неточностей. Здобувач самостійно використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали, виконуючи практичні завдання. Виконані завдання у цілому відповідають вимогам, хоча мають незначні огріхи.
	3 бали	Здобувач виконує всі завдання практичних занять і домашньої/самостійної роботи; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на питання під час усного і письмового опитування; бере активну участь у обговоренні питань, користується додатковою науковою літературою; самостійно опрацьовує першоджерела, щоб виконати додаткові завдання; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми, теми; висловлює власні міркування,

		наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей; активно, вміло працює в парі/групі/команді; здатний публічно представити матеріал.
Самостійна робота	0 балів	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; виконує елементарні прийоми практичних завдань.
	1 бал	Здобувач володіє знаннями, демонструє відповідні результати навчання, використовує їх у нестандартних ситуаціях, але допускає помилки; з похибками виконує та аналізує практичні завдання.
	2 бали	Здобувач володіє глибокими знаннями, демонструє відповідні компетентності, використовує їх у нестандартних ситуаціях, самостійно працює з інформацію у відповідності до поставлених завдань; систематизує та узагальнює навчальний матеріал; самостійно користується додатковими джерелами інформації; без похибок виконує та аналізує практичні завдання.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: розробка плану дослідження (за вибором)	0 балів	Завдання не виконано. Не зараховуються роботи, які є плагіатом або передруком з мережі Інтернет.
	1...3 балів	Завдання виконано формально, без виокремлення практичної, емпіричної частини дослідження плану.
	4...6 балів	Завдання виконано з творчим підходом, містить розділ теоретико-методологічної частини дослідження, програми дослідження, обґрунтування використання психодіагностичного інструментарію.
	7...9 балів	Завдання виконано, але всі розділи плану дослідження не розкрито в повному обсязі. Присутні помилки в розрахунках емпіричної частини дослідження, без достовірності отриманих результатів дослідження.
	10..12	Завдання виконано на належному рівні, але не простежується творчого підходу до написання бізнес-плану. Є огріхи в захисті роботи.
	13..14	Завдання виконано з творчим підходом, містить нешаблонні фрази, розгорнуте, цікаве, відрізняється

		власними роздумами, висновками, представлено з допомогою внесення до плану методів математичної обробки результатів дослідження, що забезпечує надійність та валідність дослідження.
Письмова робота	0..1 балів	Здобувач не менше ніж на 30% контрольних завдань надав правильну відповідь – початковий рівень знань
	2 бали	Здобувач не менше ніж на 50% контрольних завдань надав правильну відповідь – початковий рівень знань
	3 бали	Здобувач на 51% - 70% контрольних завдань надав правильну відповідь – середній рівень знань
	4 бали	Здобувач на 71% - 90% контрольних завдань надав правильну відповідь – достатній рівень знань
	5 балів	Здобувач на 91% - 100% контрольних завдань надав правильну відповідь – високий рівень знань

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЕКЗАМЕН)

Для навчальної дисципліни «Психодіагностика психічних розладів та їх реабілітація» за навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі екзамену, на який у структурі оцінювання відводиться 20 балів. Кількість балів здобувач отримує за оцінкою кожного з трьох питань білету усного екзамену. Здобувач може скласти екзамен, якщо кількість отриманих впродовж вивчення дисципліни балів (не менше 40). Накопичені здобувачем бали протягом вивчення навчальної дисципліни не анулюються, а сумуються. Оцінка на екзамені не може бути меншою за кількістю накопичених ним балів:

Бали	Критерії
0 балів	Відповіді на запитання відсутні.
1–5 балів	Відповіді на запитання неповні, невпевнені. Відсутні приклади практичного використання.
6–10 балів	Здобувач вищої освіти не вміє логічно думати, робити власні висновки. Відповіді на запитання формальні, книжкові. Не наведено прикладів практичного використання в освітньому процесі
11–15 балів	Відповіді на запитання загалом правильні, проте наявні помилки у визначеннях. Здобувач вищої освіти намагається робити власні висновки, наводить приклади практичного використання в освітньому процесі.
16–20 балів	Здобувач вищої освіти вміє розмірковувати, робити власні висновки. Відповіді на запитання повні, обґрунтовані, логічно побудовані, з прикладами практичного використання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ВИДАМИ КОНТРОЛЮ

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90-100 А)	Здобувач демонструє міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях; реалізує теоретичні положення навчальної дисципліни виконуючи практичні завдання у сфері юридичної психології . При виконанні практичних завдань проявляє вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включається в обговорення, відстоює власну точку зору в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Оцінка нижче 100 балів обґрунтовується недостатнім розкриттям теоретичних питань навчальної дисципліни, або тим, що студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.
Добре (82-89 В)	Здобувач вільно володіє навчальним матеріалом і науково-понятійним апаратом в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, аргументовано висловлює свої думки, робить на їхній основі аналіз можливих ситуацій та

	<p>вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач у сфері юридичної психології, але припускається несуттєвих помилок. При виконанні практичних завдань, здобувач самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною.</p>
<p>Добре (74-81 C)</p>	<p>Здобувач добре володіє навчальним матеріалом, знає основні теоретичні положення, що відповідають програмі навчальної дисципліни, аналізує можливі практичні ситуації та вирішує їх, але припускається помилок які усуває за підтримки з боку викладача або однокурсників. Пояснює основні положення, дає правильні відповіді щодо форм юридичної психології при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях не є системними, впевнено працює за алгоритмом.</p>
<p>Задовільно (64-73 D)</p>	<p>Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу. Виконує завдання із допустимою кількістю грубих помилок. Виявляє базові знання: має загальні уявлення про систему, структуру, функції та інструменти юридичної психології. На задовільному рівні володіє термінологією, може аналізувати, порівнювати і робити висновки, але відповіді мало аргументовані, неповно обґрунтовані висновки, допускає ряд серйозних помилок при узагальненні та інтерпретації основних закономірностей, фактів та явищ, зміст окремих питань викладає частково, непослідовно, відповідь виявляє прогалини у знаннях. Не виявляє творчості у вирішенні навчально-виховних ситуацій, нестандартні ситуації викликають значні труднощі; здебільшого не має власної позиції</p>
<p>Задовільно (60-63 E)</p>	<p>Здобувач опанував навчальний матеріал в мінімально допустимому обсязі, передбачений програмою навчальної дисципліни. Відповіді неточні або мало аргументовані, з порушенням послідовності викладання. При розкритті теоретичних положень припускається серйозних помилок, неточності у розумінні та інтерпретації основних закономірностей. Має практичні навички, достатні для виконання завдань на рівні мінімально допустимих вимог. При вирішенні завдань виконує роботу за зразком</p>

	<p>(практичним коментарем), але не розуміє достатньою мірою мету роботи, не вміє самостійно робити узагальнюючий висновок. Виконує завдання зі значною кількістю грубих помилок.</p>
<p>Незадовільно (35-59 FX)</p>	<p>Здобувач недостатньо володіє навчальним матеріалом (менше, ніж половина обсягу навчального матеріалу), знання фрагментарні, під час відповіді припускається суттєвих помилок, не може викласти зміст основних положень, не вміє самостійно робити узагальнюючий висновок, необхідні практичні уміння роботи не сформовані, принципові помилки в ході виконання завдань, не може самостійно виконати роботу. Здобувач демонструє недостатній рівень навчальних результатів за заданими стандартами по деяких складових навчальної програми з дисципліни, що свідчить про необхідність їх доопрацювання та повторного складання контрольних заходів.</p>
<p>Незадовільно (0-34 F)</p>	<p>Здобувач не володіє навчальним матеріалом передбачений програмою навчальної дисципліни, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань, не усвідомлює мету вивчення дисципліни, відсутні практичні уміння та навички, не вміє орієнтуватися під час розв'язання практичних завдань, більшість навчальних завдань не виконано. Здобувач демонструє повну відсутність навчальних результатів за заданими стандартами по всіх складових навчальної програми з дисципліни, що свідчить про необхідність повторного вивчення курсу.</p>

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ

Шкала оцінювання за всіма видами контролю (для екзамену):

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Засоби діагностування результатів навчання

Оцінювання: індивідуальне опитування, колективна співбесіда, перевірка виконання практичних завдань, письмове опитування, презентація результатів самостійної роботи, екзамен. Демонстрування результатів навчання: дискусія, усні доповіді, робота в парах, круглий стіл, презентація результатів самостійної роботи.

Питання до екзамену

1. Предмет, задачі та мета вивчення дисципліни “Реабілітаційна психологія”.
2. Історичний нарис розвитку реабілітаційної психології; реабілітаційна психологія в системі наук.
3. Методи реабілітаційної психології; організаційні аспекти реабілітаційної психології.
4. Мотивація з реабілітології; стадії відновлення; особливості побудови реабілітаційної програми.

5. Характеристика та особливості методів реабілітації.
6. Використання методів психологічної допомоги при реабілітації.
7. Особливості самодопомоги при реабілітації.
8. Психологічний інструментарій, який використовується при психологічній реабілітації. 9. Оцінка ефективності реабілітаційної роботи.
10. Особливості психічної саморегуляції при психологічній реабілітації.
11. Методи психологічної саморегуляції.
12. Особливості психотерапії як методу психологічної реабілітації.
13. Особливості психологічного консультування як методу психологічної реабілітації. 14. Особливості психологічної корекції як методу психологічної реабілітації. 15. Характеристика й особливості використання дебрифінгу як методу психологічної реабілітації.
16. Проблема довіри у реабілітації.
17. Типи психотравмівних ситуацій.
18. Кризи життєвих втрат. Травми пережитого насильства.
19. Травмівна подія. Психотравма, типи, особливості.
20. Типи життєвих ситуацій. Криза життєвих втрат.
21. Типові симптоми переживання втрати. Можливі патологічні вияви.
22. Криза втрати людини. Криза здоров'я внаслідок поранення.
23. Фантомний біль, причини. Криза втрати здоров'я. Криза втрати волі та свободи пересування.
24. Криза втрати матеріальних і соціальних благ. Стратегії виживання в екстремальних умовах. Травми пережитого насильства.

25. Базові принципи психодіагностики постраждалих осіб, характеристика.
26. Психодіагностика осіб, що пережили травмівну подію.
27. Особливості посткризової психологічної діагностики дітей.
28. Характеристика основних психодіагностичних методик.
29. Організація допомоги біженцям.
30. Організація психологічної допомоги військовослужбовцям та членам їхніх сімей: досвід країн світу.
31. Профілактика стресових розладів у військового персоналу міжнародних миротворчих місій (із досвіду країн Балтії, Канади, Румунії, Болгарії).
32. Запобігання та контроль бойового стресу.
33. Психологічна підготовка військового персоналу.
34. Модель психологічної підготовки румунських військовослужбовців (на прикладі підготовки до участі збройних сил Румунії в операціях сил НАТО в Іраку).
35. Методи релаксації. Когнітивна реструктуризація. Оптимізація міжособистісних стосунків. Розв'язання проблем.
36. Модель психологічної підготовки болгарських військовослужбовців.
37. Психологічне забезпечення у збройних силах Канади та країн Балтії. Американський досвід психологічної допомоги військовослужбовцям і ветеранам війни.
38. Діагностування та лікування ПТСР. Допомога військовослужбовцям у разі розладів супутніх ПТСР.
39. Психологічна допомога родинам військовослужбовців і ветеранів війни.

40. Особливості соціально-психологічної реабілітації дітей із особливими потребами. 41. Реабілітація осіб із розладами аутистичного спектру.
42. Специфіка реабілітації дітей з нейропсихологічними порушеннями, викликаними вогнищевими ураженнями ЦНС.
43. Реабілітація дітей із особливими освітніми потребами.
44. Реабілітація осіб із вадами розвитку зору, слуху, опорно-рухового апарату.
45. Реабілітація осіб після перенесених соматичних захворювань, особливості, специфіка.
46. Реабілітація осіб із органічними, включаючи симптоматичні, психічними розладами. 47. Реабілітація осіб із шизофренією, шизотиповими та маячними розладами.
48. Реабілітація осіб із афективними розладами настрою.
49. Реабілітація осіб із поведінковими синдромами, які пов'язані з фізіологічними порушеннями та фізичними факторами.
50. Реабілітація осіб із розладами зрілої особистості та поведінки у дорослих.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

Змістовий модуль 1. Загальні підходи в реабілітаційній психології

1. Спосіб дослідження в реабілітації, що спирається на самоопис, самооцінювання, називається:
- А) об'єктивний метод;
 - Б) діагностичний метод;
 - В) суб'єктивний метод;
 - Г) експериментальний метод.

2.Спосіб дослідження в реабілітації, який дає змогу отримувати точні кількісні та якісні характеристики досліджуваних психічних явищ, називається:

- А) об'єктивний метод;
- Б) діагностичний метод;
- В) суб'єктивний метод;
- Г) експериментальний метод.

3.Комплекс аналітичних методів в реабілітації, що дають змогу виявити приховані (латентні) ознаки, а також причини їх виникнення і внутрішні закономірності їх взаємозв'язку називається:

- А) статистичний аналіз;
- Б) кореляційний аналіз;
- В) факторний аналіз;
- Г) дисперсійний аналіз.

4.Виберіть варіант, в якому перелічені тільки організаційні методи реабілітації:

- А) соціометрія, тестування, біографічний метод;
- Б) порівняльний, лонгітюдний, комплексний;
- В) комплексний метод, спостереження, анкетування;
- Г) бесіда, спостереження, анкетування.

5. За методикою визначення локусу контролю — цей показник не диференціюється, що є проявом розладу:

- А) соматизованого;
- Б) астено-невротичного;
- В) іпохондричного;
- Г) психо-невротичного.

Змістовий модуль 2. Реабілітаційна психологія в умовах екстремальних ситуацій.

6.Виберіть варіант, в якому перелічені тільки інтерпретаційні методи в реабілітації:

- А) порівняльний, лонгітюдний, комплексний;
- Б) генетичний і структурний методи.
- В) соціометрія, тестування, біографічний метод;
- Г) бесіда, спостереження, анкетування.

7.Непараметричні критерії використовують, коли дослідник має справу з:

- А) дуже великими вибірками;
- Б) дуже малими вибірками чи з якісними даними;
- В) коефіцієнтами кореляції;
- Г) середніми арифметичними значеннями і дисперсіями.

8.Критерій Вілкоксона застосовують для порівняння результатів двох вимірювань для тієї самої експериментальної вибірки, одержаних:

- А) різними дослідниками;
- Б) за різними методиками;
- В) до впливу факторів і після їхнього впливу або в різних умовах;
- Г) за різними критеріями.

9. Психодраму було засновано:

- А)Фрейдом;
- Б) Адлером;
- В) Юнгом;
- Г) Морено.

10. До захисних механізмів відносять:

- А) переключення;
- Б) заперечення.
- В) абстрагування;
- Г) узагальнення.

Змістовий модуль 3. Світовий досвід психологічної допомоги населенню, що постраждало внаслідок психотравмівних ситуацій.

11. За методикою визначення локусу контролю — цей показник не диференціюється, що є проявом розладу:

- А) соматизованого;
- Б) астено-невротичного;
- В) іпохондричного;
- Г) психо-невротичного.

12. Психореабілітація має значний вплив на розвиток різних загальнотеоретичних питань психології, окрім:

- А) аналізу компонентів, які входять до складу психічних процесів;
- Б) розробки філософсько-психологічних проблем;
- В) вивчення співвідношення розвитку та розпаду психіки;
- Г) встановлення ролі особистісного компоненту у структурі різних форм психічної діяльності.

13. Концепцію «органних неврозів» розробив:

- А) Френч;
- Б) Енгель;
- В) Вітковер;
- Г) Дойч.

14. Про що йдеться: найбільш загальні й фундаментальні поняття, які відображають істотні, всезагальні властивості середовища й відношення явищ дійсності й пізнання?

- А) психологічні категорії;
- Б) психічні стани;
- В) психічні процеси;
- Г) психічні факти.

15. Яка галузь психології вивчає психологічний супровід людини?

- А) реабілітаційна психологія;
- Б) загальна психологія;
- В) соціальна психологія;
- Г) патопсихологія.

Змістовий модуль 4. Реабілітація осіб із особливими потребами та обмеженими можливостями.

16. Про який принцип психологічного дослідження йдеться: не можна вивчити явище, не дослідивши причини, що його викликають?

- А) принцип системності;
- Б) принцип об'єктивності;
- В) принцип розвитку;
- Г) принцип детермінізму.

17. Основними методами психологічної реабілітації є:

- А) анкетування та експеримент;
- Б) спостереження та тестування;
- В) спостереження та експеримент;
- Г) експеримент і тестування.

18. Яке визначення найбільш точно відображає суть методу спостереження при реабілітації?

- А) засіб вивчення психічних явищ через аналіз процесу їх виникнення та розвитку;
- Б) засіб вивчення психіки шляхом мовного спілкування з людиною;
- В) спосіб вивчення психіки людини через фіксацію проявів її поведінки;
- Г) спосіб вивчення психіки людини в спеціально створених для цього умовах.

10. Рекомендована література

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЯКІ РЕГУЛЮЮТЬ ПРОЦЕС ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

ЗАКОНИ УКРАЇНИ *f*

1. Про соціальні послуги (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 45, ст.358) (із змінами 2004-2017 р (Закон визначає основні організаційні та правові засади надання соціальних послуг особам, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги). – <https://xn-80aagahqwyibe8an.com/ukrajiny-zakony/zakon-ukrajini-pro-sotsialni-poslugividomosti-2003-1017.html>
2. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні (Назва Закону зі змінами, внесеними згідно із Законом N 2249-VIII (2249-19) від 19.12.2017). – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15_f
3. Закон України Про освіту (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380). – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19_f
4. Про психіатричну допомогу (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 19, ст.143) (Із змінами, 2013с. – 2018 р.р.). – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14_f
5. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». – https://zakon.rada.gov.ua/go/2011-12_f
6. Закон України “Про запобігання та протидію домашньому насильству” (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 5, ст.35). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222919#n231>

ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

7. Про затвердження Положення про центр розвитку дитини/ Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 05.10.2009 № 1124 – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1124-2009-%D0%BF> f

8. Про внесення змін до Типового положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей/ Постанова Кабінету Міністрів України від 21. 11. 2012 № 1128. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1128-2012-%D0%BF>

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 року № 528 «Про затвердження Порядку виплати грошової компенсації вартості проїзду учасників антитерористичної операції та постраждалих учасників Революції Гідності до суб'єктів надання послуг для проходження психологічної реабілітації та назад». – <https://zakon.rada.gov.ua/go/528-2016-п> f

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року № 497 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів із психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції та постраждалих учасників Революції Гідності». – <https://zakon.rada.gov.ua/go/497-2017-п> f

11. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1057 «Про затвердження Порядку проведення психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції та постраждалих учасників Революції Гідності». – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-2017-п>

f 12. Про затвердження Державної цільової програми з фізичної, медичної, психологічної реабілітації і соціальної та професійної реадaptaції учасників антитерористичної операції та осіб, які брали участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, на період до 2022 року / Постанова Кабінету Міністрів України; Програма, Паспорт, Заходи від 05.12.2018 № 1021. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1021-2018-%D0%BF> f

13. Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі. Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 22.08.2018 № 654. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2018%D0%BF> f

14. Про схвалення Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року Розпорядження Кабінету Міністрів України; Концепція від 27.12.2017 № 1018-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017-%D1%80> f

15. Про схвалення Концепції Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2023 року / Розпорядження Кабінету Міністрів України; Концепція від 10.10.2018 № 728-р – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/728-2018-%D1%80>

НАКАЗИ МІНІСТЕРСТВ УКРАЇНИ

16. Про внесення змін до Положення про психологічну службу системи освіти України/ МОН України; Наказ, Положення, Нормативи від 02.07.2009 № 616. Зареєстровано: Мін'юст України від 23.07.2009 № 687/16703. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0687-09> f

17. Про затвердження Переліку соціальних послуг, що надаються особам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати / Мінсоцполітики України; Наказ, Перелік від 03.09.2012 № 537. Зареєстровано: Мін'юст України від 19.09.2012 № 1614/21926 (з доповненнями 2017 р.). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1614-12> f

18. Про затвердження Переліку соціальних послуг, що надаються особам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати / Мінсоцполітики України; Наказ, Перелік від 03.09.2012 № 537. Зареєстровано: Мін'юст України від 19.09.2012 № 1614/21926 (з доповненнями 2017 р.). – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1614-12>

19. Про організацію соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими / Наказ Міністерства юстиції України; Положення, Форма типового документа, Журнал від 04.11.2013 № 2300/5. Зареєстровано: Мін'юст України від 04.11.2013 № 1863/24395 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1863-13> f

20. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення супервізії у соціальних службах / Міністерство соціальної політики України. Наказ від 5 січня 2015 року N 5 <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0005739-15> f

21. Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації/ Мінсоцполітики України; Наказ, Стандарт, Картка, Форма типового документа, План, Заходи від 18.05.2015 № 514. Зареєстровано: Мін'юст України від 05.06.2015 № 665/27110 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0665-15>

22. □ Про затвердження Положення про службу військового духовенства (капеланську службу) у Національній гвардії України / МВС України; Наказ, Положення від 24.03.2016 № 205. Зареєстровано: Мін'юст України від 14.04.2016 № 557/28687 – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0557-16> f

23. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання / Мінсоцполітики України; Наказ, Стандарт, Журнал, Форма типового документа, Акт від 01.07.2016 № 716. Зареєстровано: Мін'юст України від 20.07.2016 № 990/29120 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-16> f

24. Про затвердження Інструкції про організацію санаторно-курортного лікування, медичної та медико-психологічної реабілітації у Збройних Силах України / Міноборони України; Наказ, Інструкція від 04.11.2016 № 591. Зареєстровано: Мін'юст України від 28.11.2016 № 1538/29668 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1538-16>. f

25. Про затвердження Змін до Переліку соціальних послуг, що надаються особам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати/ Мінсоцполітики України. Наказ від 14.04.2017 № 626. Зареєстровано: Мін'юст України від 15.05.2017 № 615/3043 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0615-17.f>
26. Про затвердження Стандарту психологічної діагностики та форм документів з організації психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції та постраждалих учасників Революції Гідності / Наказ Міністерства соціальної політики від 01.06.2018 № 810. <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0723-18>.
27. Про встановлення граничної вартості послуг із психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції та постраждалих учасників Революції Гідності у 2018 році / Наказ Міністерства соціальної політики від 26.04.2018 № 591. <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0558-18>.
28. Про затвердження Вимог до суб'єктів надання послуг із психологічної реабілітації та форми акта наданих послуг із психологічної реабілітації за рахунок бюджетних коштів / Наказ Міністерства соціальної політики від 27.04.2018 № 597. [https:// zakon.rada.gov.ua/go/z0554-18](https://zakon.rada.gov.ua/go/z0554-18).
29. Про затвердження примірного договору про надання послуг із психологічної реабілітації / Наказ Міністерства соціальної політики від 27.04.2018 № 598. dsvv.gov.ua/.../ministerstvom-sotsialnoji-polityky-vydano-nakazy-stosovno-psyholoh.f
30. Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України / МОН України; Наказ, Положення від 22.05.2018 № 509. Зареєстровано: Мін'юст України від 31.07.2018 № 885/32337. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18>.

Основна

1. Савенкова І.І. Реабілітаційна психологія: *навчальний посібник*. Миколаїв: Іліон, 2021. 220с.
2. Дуб Віра Реабілітаційна психологія : *методичні матеріали до семінарських занять [для студентів ВНЗ]* Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2018. 92 с.
3. Освітні основи реабілітології : монографія / А. Г. Шевцов. К. : МП Леся, 2019. 483 с.
4. Романишин А.М. Первинна психологічна допомога і реабілітація в бойових умовах: навчальний посібник. Львів, 2020. 121 с.
5. Коробіцина М.Б. Психодіагностика психічних розладів та їх реабілітація: *навчальний посібник*. Одеса: АстроПринт, 2017. 220с.
6. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. *Навчальний посібник*. [Наталія Пророк, Ольга Запорожець, Джошуа Креймеєр, Людмила Гридковець, Людмила Царенко, Олександр Ковальчук, Володимир Невмержицький, Лариса Кондратенко, Лідія Манилова, Оксана Чекстере, Тетяна Палієнко]. Том 1. Київ, 2018. 208 с.

Допоміжна:

4. Savenkova I. Psychosomatics: *tutorial*. Mykolaiv: Pion, 2020. 180s.
5. Савенкова І.І. Клінічна психологія: навчальний посібник. 3-е видання. Херсон: ООО «Айлант», 2021. 320с.
6. Савенкова І.І. Нейропсихологія: *навчально-методичний посібник*. Миколаїв: МНУ, 2021. 220с.
7. Савенкова І.І. Патопсихологія: *навч.-метод. посібник*. 2-е видання. Миколаїв: МНУ, 2020. 220с.
9. Савенкова І.І. Хронопсихологічне прогнозування перебігу захворювань у психосоматичних хворих: *Монографія*. К.: КУ ім. Б.Грінченка, 2019. 220с.

10. Savenkova I. *The Psychology of Time: tutorial*. Mykolaiv: Pion, 2020. 240s.
11. Савенкова І.І. Хронопсихологічне прогнозування інтелекту дитини з особливими потребами // *Трансформаційні зміни особистості студентської молоді засобами професійної освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю*. Наукове видання. – Миколаїв: ІЛІОН, 2018. – 47–49.
12. Савенкова І.І. Хронопсихологічне прогнозування інтелекту дитини з особливими потребами. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. 2018. № 1 (19). С. 121–126.

Електронні ресурси

1. Savenkova Iryna Psychosomatic unity of human from the position of chronopsychology on the example of ischemic disorders and heart diseases. *Electronic Journal of General Medicine*. 2019; 16(6):em157. doi:10.29333/ejgm/114263 [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ejgm.co.uk/download/psychosomatic-unity-of-human-from-the-position-of-chronopsychology-on-the-example-of-ischemic-7563.pdf>
2. Savenkova Iryna Time Factor in Psychological profiling of information Technology specialists for Future Career success. *Journal of Environmental Treatment Techniques*. 2019; Special Issue on Environment, Management and Economy, Pages: 1041-1045. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.jett.dormaj.com/docs/Volume7/special%20issue/Time%20Factor%20in%20Psychological%20Profiling%20of%20Information%20Technology%20Specialists%20for%20Future%20Career%20Success.pdf>
3. Savenkova Iryna Chronopsychological forecast of nephrological diseases.

EurAsianJournalofBioSciences, 14, 2411-2415 (2020) [Электронный ресурс].

URL: <http://www.ejobios.org/download/chronopsychological-forecast-of-nefrourological-diseases-7796.pdf>